

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

30 april 1999

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Herman Suykerbuyk c.s. –

**houdende opheffing van artikelen 7 en 8 van titel IV van het decreet van 10 vendémiaire jaar IV
"sur la police intérieure des communes"**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting
uitgebracht door de heer Julien Demeulenaere**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Georges Cardoen.

Vaste leden :

de heren Georges Beerden, Georges Cardoen, mevrouw Veerle Heeren, de heer Marc Olivier, de heer Mark Van der Poorten ;

de heren Ward Beysen, Julien Demeulenaere, Francis Vermeiren ;

de heren Herman De Loor, André Kenzeler, Marcel Logist ;

de heren Filip Dewinter, Christian Verougstraete ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Plaatsvervangers :

de heren Leonard Quintelier, John Taylor, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, Bart Vandendriessche, Marc Van Peel ;

de heren Marc Cordeel, Jacques Devolder, Freddy Feytons ;

de heren Peter Dufaux, Jacques Timmermans, Tuur Van Wallendael ;

de heren Wilfried Aers, Frank Creyelman ;

de heer Paul Van Grembergen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel.

Zie :

879 (1997-1998)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Advies van de Raad van State

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting besprak op 24 maart 1998, 18 maart 1999 en 28 april 1999 het voorstel van decreet houdende opheffing van artikelen 7 en 8 van titel IV van het decreet van 10 vendémiaire jaar IV "sur la police intérieure des communes".

I. Inleidende uiteenzetting door de indiener

De heer Herman Suykerbuyk merkt op dat de gemeenten een verregaande verantwoordelijkheid hebben wat het beheer van de openbare wegen op hun grondgebied betreft. De logische opvatting dat inzake politie en verantwoordelijkheid het gewest instaat voor de gewestwegen, de provincie voor de provinciewegen en de gemeente voor hun gemeentewegen, is bij nader toezien minder eenvoudig. Enerzijds is de gemeente als wegbeheerder aansprakelijk voor alle wegen op haar grondgebied op basis van de algemene aansprakelijkheidsregels (artikel 1382 e.v. B.W.). Bovendien zijn er nog altijd de artikelen 7 en 8 van titel IV van het decreet van 10 vendémiaire jaar IV.

Cassatierechtspraak heeft meermaals bevestigd dat voormeld decreet nog van toepassing is. Dit decreet wordt nog altijd gehanteerd om de claims van gemeentebesturen, die de gewestwegen op hun grondgebied vrijmaken na stormschade en die de factuur van herstel aan de gewestdiensten opsturen, af te wijzen. Het decreet impliceert dat de gemeente niet alleen de wegen moet vrijmaken voor het verkeer maar ook dat ze instaat voor de kosten van herstel, tenzij een verantwoordelijke kan worden aangewezen.

De spreker stelt dat dergelijke gevallen niet uitzonderlijk zijn. Bij slecht weer kunnen gemeente- en gewestwegen geblokkeerd geraken door bijvoorbeeld omgevallen bomen. De gemeente moet dan als wegbeheerder vanzelfsprekend instaan voor het vrijmaken van de wegen. Dat brengt vaak onkosten met zich mee die de gemeente niet op derden kan verhalen, zelfs niet wanneer het gaat om de kosten voor het vrijmaken van gewestwegen.

De spreker benadrukt dat de gemeenten de eerste overheid moeten blijven om de toegankelijkheid van gewestwegen te blijven verzekeren. Het voorstel van decreet strekt er enkel toe dat de gemeente de kosten zou kunnen verhalen op het gewest

voor het vrijmaken van gewestwegen. Dat is momenteel niet mogelijk omdat de administratie van de Vlaamse Gemeenschap zich beroept op de artikelen 7 en 8 van titel IV van het decreet van 10 vendémiaire jaar IV. Door de opheffing van voormelde artikelen 7 en 8 zou in dergelijke gevallen artikel 1382 e.v. B.W. gelden, waardoor het duidelijk is dat het gewest de door de gemeente gemaakte kosten dient te dragen.

II. Bespreking

De heer Francis Vermeiren kan zich akkoord verklaren met de doelstelling van het voorstel van decreet. Hij merkt op dat de problematiek zich niet alleen kan stellen bij ontwortelde bomen. Hij verwijst naar een concreet geval waarin een beschadigde vangrail niet tijdig werd hersteld, hetgeen aanleiding gaf tot een ongeval met zeer zware letsels. Dat heeft de betrokken gemeente al ettelijke honderdduizenden frank aan procedurekosten gekost. Ook naar aanleiding van overstromingen dient de gemeente dikwijls op te treden op gewestwegen, vaak omdat het gewest in gebreke is gebleven inzake infrastructuur en/of onderhoud.

Verwijzend naar de uitgebreide jurisprudentie terzake, merkt de spreker op dat de rechtspraak de toepasbaarheid van de voormelde artikelen 7 en 8 nooit in vraag heeft gesteld. Hij meent dat het in dat kader aangewezen is het advies van de Raad van State te vragen over het voorstel van decreet. Dat neemt niet weg dat de spreker de doelstelling van het decreet voluit ondersteunt.

De heer Herman De Loor treedt het voorstel bij om het advies van de Raad van State in te winnen. Hij vindt het weinig logisch dat een gemeente verantwoordelijk zou kunnen worden gesteld voor het herstel van een weg die haar niet toebehoort. Uiteraard is de gemeente wel verantwoordelijk voor de veiligheid. Een ontwortelde boom die op een gewestweg valt bijvoorbeeld moet onverwijld door de gemeente worden verwijderd. Men kan dan niet wachten tot het gewest optreedt. Het gaat evenwel te ver als men de gemeente verantwoordelijk zou stellen voor de schade die een omgevallen boom op een gewestweg zou veroorzaken. In een dergelijk geval zou het gewest of meer algemeen de wegbeheerder verantwoordelijk moeten zijn voor het herstel van de schade.

De heer Francis Vermeiren vindt het niet evident dat de gemeente in het kader van de veiligheid dient op te treden op gewestwegen en autowegen.

Het Vlaamse Gewest oefent het toezicht uit over dergelijke wegen en beschikt daartoe over de nodige middelen en uitrusting. De spreker is van oordeel dat de gemeenten momenteel een veel te grote verantwoordelijkheid moeten dragen in verhouding tot de middelen die hen ter beschikking staan. De huidige regeling laat volgens hem toe dat de minister van Openbare Werken veel te gemakkelijk zijn verantwoordelijkheid kan afwimpelen op de gemeente of haar burgemeester. Het is logisch dat een gemeente de veiligheidsaspecten op een gewestweg of autoweg minder nauwgezet opvolgt, vermits er daarvoor specifieke gewestelijke diensten bestaan. De spreker vindt het in die zin gevaarlijk om blindelings te accepteren dat de gemeente verantwoordelijk is voor de veiligheid op gewestwegen. Als men die verantwoordelijkheid aanvaardt, dient men zich als gemeente ook te organiseren om de veiligheid te controleren en indien nodig onverwijld op te treden. De gemeenten beschikken evenwel niet over de middelen noch het personeel om een dergelijke zware verantwoordelijkheid te dragen.

De heer Etienne Van Vaerenbergh merkt op dat het voorstel van decreet een verouderde wetgeving tracht op te heffen, die nog stamt uit een periode toen het openbaar gezag over weinig mogelijkheden beschikte om op te treden. De verantwoordelijkheid en de kosten werden dan maar gelegd bij de meest nabije overheid. Hij is van oordeel dat men dergelijke verouderde regels dient af te schaffen. Zoals de heer Vermeiren stelt de spreker dat het gewest beter is uitgerust om de verantwoordelijkheid voor de veiligheid op de gewestwegen te dragen. De oplossing die in het voorstel van decreet wordt aangereikt, is volgens de spreker een tussenoplossing. Volgens dat voorstel blijft de gemeente immers verantwoordelijk voor de veiligheid – ook op gewestwegen –, maar als de gemeente dient op te treden om de veiligheid te garanderen kan zij de kosten verhalen.

De heer Herman Suykerbuyk vindt dat de instantie die het dichtst op het terrein aanwezig is, het nodige dient te doen om te verhelpen aan een veiligheidsprobleem. Wie er dus het eerst bij is – en meestal is dat de gemeente – dient op te treden. Het is echter wel logisch dat de wegbeheerder die is opgetreden en daarvoor kosten heeft gemaakt, die kosten kan verhalen op de eigenaar van de weg (met name het gewest of de provincie).

De heer Francis Vermeiren handhaaft zijn stelling dat de gemeente een te grote verantwoordelijkheid moet dragen voor de veiligheid op wegen waarvan zij geen eigenaar is. Hij citeert het voorbeeld van

de talrijke gemeenten die worden doorkruist door een autosnelweg hoewel er zich in die gemeente geen op- of afrit bevindt. Het is volgens de spreker niet logisch dat een dergelijke gemeente verantwoordelijk zou kunnen worden gesteld voor een dringend veiligheidsprobleem dat zich op die autosnelweg voordoet, als die gemeente geen rechtstreekse toegang tot die autosnelweg heeft.

De heer Etienne Van Vaerenbergh kan zich aansluiten bij de stelling van de heer Vermeiren dat de gemeente voor dergelijke situaties niet verantwoordelijk kan worden gesteld. Dat neemt niet weg dat hij de voorgestelde tussenoplossing steunt, omdat het een eerste aanzet geeft tot oplossing van problemen waar gemeenten dikwijls mee worden geconfronteerd.

De heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting kan de goede bedoelingen van de indiener bijtreden, maar hij merkt wel op dat de oplossingen juridisch ook sluitend moeten zijn. Nu blijven er op dat vlak enige vraagtekens. De wetgeving waarover het gaat dateert van 1795 en hield verband met een aantal collectieve misdrijven zoals struikroverij. Niettemin zitten er in de voormelde wetgeving ook elementen van politie en veiligheid vervat. Als men die wetgeving wil wijzigen moet men er over waken dat er sluitende oplossingen worden geboden en dat het beoogde doel (vermijden dat gemeenten de kosten moeten dragen van herstelling aan wegen die niet onder hun beheer vallen) ook effectief wordt bereikt. Er moet daarover eerst juridische duidelijkheid worden gecreëerd, zodat een voorafgaand advies van de Raad van State inderdaad aangewezen is.

***Voortzetting van de bespreking op 18 maart 1999
(na het inwinnen van het advies van de Raad van State)***

De heer Herman Suykerbuyk neemt er akte van dat de Raad van State een negatief advies heeft uitgebracht, meer bepaald wat de bevoegdheidskwestie betreft. Hij doet opmerken dat het voorstel van decreet wilde verhelpen aan een bepaalde praktijk in de administratie in verband met de wijze waarop de gemeentebesturen zich dienen te gedragen tegenover gewestwegen.

De heer Suykerbuyk herinnert aan een vraag om uitleg die hij stelde aan de toenmalige minister van Openbare Werken, de heer Johan Sauwens. Aan die minister werd gevraagd op welke basis men een gemeente kan verplichten financiële verantwoor-

delijkheid te dragen voor schade aan gewestwegen ingevolge bijvoorbeeld ontwortelde bomen. Minister Sauwens verwees toen naar het decreet van 10 vendémiaire jaar IV "sur la police intérieure des communes". Vandaar het voorstel van decreet om dit laatste decreet af te schaffen.

Het advies van de Raad van State is volgens de spreker in die zin interessant dat de houding van de administratie, in de mate dat zij zich op het revolutionaire decreet baseert, onterecht is. Indien de regering de zienswijze terzake van de Raad van State zou overnemen en dus de administratie opdracht zou geven de huidige praktijk inzake de veronderstelde (financiële) verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen over de gewestwegen te verlaten, is de spreker bereid zijn voorstel van decreet eventueel in te trekken. Voor de spreker is het belangrijk dat de administratieve praktijk wordt aangepast aan het advies van de Raad van State. Dit alles neemt niet weg dat op de gemeente een zorgvuldigheidsplicht blijft rusten, ook ten aanzien van bijvoorbeeld bomen langs een gewestweg. De rechtspraak inzake dergelijke verantwoordelijkheid is heel duidelijk.

De heer Georges Cardoen, voorzitter, merkt op dat bij intrekking van het voorstel van decreet er geen verslag wordt opgemaakt. Hij stelt voor het voorstel van decreet te laten wegstemmen zodat er wel een verslag van kan worden opgemaakt.

De minister stelt vast dat de Raad van State heeft geoordeeld dat zowel inzake de bevoegdheid als inzake het nagestreefde doel, het voorstel van decreet geen oplossing brengt. Hij stelt voor om het voorstel van decreet in behandeling te houden. Intussen zal aan de administratie de opdracht worden gegeven om aan de precieze bekommernis van de indiener tegemoet te komen. Daaruit kan dan eventueel een aangepast voorstel voortvloeien.

De heer Suykerbuyk dankt de minister voor de aandacht die hij aan dit probleem wil schenken.

De heer Cardoen dringt erop aan dat dit onderzoek door de administratie niet te lang op zich zou laten wachten.

III. Stemming

Bij de stemming onthouden de 9 aanwezige leden zich. Het voorstel van decreet houdende opheffing van artikelen 7 en 8 van titel IV van het decreet

van 10 vendémiaire jaar IV "sur la police intérieure des communes" is dientengevolge verworpen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Julien DEMEULENAERE Georges CARDOEN
